SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 3295

Warszawa, 22 października 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o finansowaniu działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Dariusza Wieczorka.

(-) Bożena Borowiec; (-) Włodzimierz Czarzasty; (-) Jacek Czerniak; (-) Agnieszka Dziemianowicz-Bąk; (-) Krzysztof Gawkowski; (-) Daria Gosek-Popiołek; (-) Katarzyna Kotula; (-) Piotr Kowal; (-) Anita Kucharska-Dziedzic; (-) Marcin Kulasek; (-) Wanda Nowicka; (-) Dorota Olko; (-) Arkadiusz Sikora; (-) Wiesław Szczepański; (-) Andrzej Szejna; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Tomasz Trela; (-) Katarzyna Ueberhan; (-) Joanna Wicha; (-) Dariusz Wieczorek; (-) Anna Maria Żukowska.

Projekt

USTAWA

z dnia … 2026 r.

o finansowaniu działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Art. 1. Ustawa określa dodatkowe źródła finansowania działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, obejmujących realizację strategicznie ważnych inwestycji dla bezpieczeństwa kraju.

Art. 2. 1. W 2026 r. działania, o których mowa w art. 1, są dofinansowywane z wydatków z budżetu państwa, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, 834, 1089, 1222, 1248 i 1585), z części 29 budżetu państwa "Obrona narodowa".

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, na zgodne wnioski ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz Ministra Obrony Narodowej, dokona przeniesienia wydatków zaplanowanych w dziale "Obrona narodowa" z części budżetu państwa 29 "Obrona narodowa" do części budżetu państwa 28 "Szkolnictwo wyższe i nauka" w trybie określonym dla przenoszenia środków na podstawie art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, w wysokości 1 500 000 tys. zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie działań, o których mowa w art. 1.

3. Środki finansowe, o których mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki przekazuje do Funduszu Polskiej Nauki, zwanego dalej "Funduszem", w formie wpłaty.

Art. 3. 1. W 2026 r. źródłem przychodu Funduszu jest również wpłata, o której mowa w art. 2 ust. 3.

2. Środki z wpłaty, o której mowa w art. 2 ust. 3, przeznacza się na dofinansowanie działań, o których mowa w art. 1.

Art. 4. W ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki (Dz. U. z 2024 r. poz. 1554 oraz z 2026 r. poz. 635) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:
   a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
      „5) wpływów z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego;”;
   b) po pkt 10 dodaje się pkt 11-13 w brzmieniu:
      „11) środków pochodzących z wpłat z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa;
      12) środków pochodzących z części dywidend oraz zaliczek na dywidendę należnych Skarbowi Państwa z akcji lub udziałów w spółkach;

13) środków przekazywanych przez dysponentów właściwych części budżetowych, którzy wykonują prawa z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa.”;

2) po art. 2 dodaje się art.2a w brzmieniu:

„Art. 2a. 1. Wpłaty, o których mowa w art. 2 pkt 11–13, przekazuje się na rachunek Funduszu Polskiej Nauki prowadzony przez Bank Gospodarstwa Krajowego, w terminach i w trybie właściwym dla przekazywania dochodów budżetu państwa.

2. Wpłaty, o których mowa w art. 2 pkt 11, dokonuje właściwy naczelnik urzędu skarbowego.

3. Wpłaty, o których mowa w art. 2 pkt 12–13 dokonuje dysponent właściwej części budżetowej.

4. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki przedstawia corocznie Radzie Ministrów informację o wykorzystaniu środków pochodzących z wpłat, o których mowa w art. 2 pkt 10–13.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i tryb przekazywania wpłat, o których mowa w art. 2 pkt 11–13, mając na względzie zapewnienie terminowego i prawidłowego przekazywania środków na rachunek Funduszu Polskiej Nauki, przejrzystość rozliczeń oraz zachowanie ciągłości finansowania działalności naukowej ze środków Funduszu.”

3) w art. 5 ust 1 po pkt 2 dodaje się pkt 3-5 w brzmieniu:

„3) finansowanie programów badawczych o charakterze strategicznym lub przełomowym ukierunkowanych na osiągnięcie nowych technologii;

4) finansowanie projektów badawczych i prac rozwojowych o wysokim poziomie ryzyka technologicznego;

5) finansowanie demonstratorów technologii oraz projektów pilotażowych służących weryfikacji nowych technologii.”

4) po art. 5 dodaje się art.5a – 5f w brzmieniu:

„Art. 5a. 1. Program badawczy stanowi wyodrębniony tematycznie zestaw projektów badawczych lub prac rozwojowych realizowanych w celu osiągnięcia przełomowego rozwiązania technologicznego.

2. Program badawczy jest realizowany na podstawie agendy badawczej określającej cele technologiczne, kamienie milowe, mierzalne wskaźniki ich osiągnięcia oraz harmonogram i budżet programu. Agendę badawczą opracowuje kierownik programu i zatwierdza minister, po zasięgnięciu opinii ministra kierującego działem administracji rządowej właściwym ze względu na przeznaczenie wyników programu.

Art. 5b. 1. Kierownika programu badawczego powołuje minister, na wniosek podmiotu zarządzającego, spośród kandydatów wyłonionych w drodze otwartego konkursu, w tym konkursu międzynarodowego.

2. Konkurs przeprowadza komisja konkursowa powołana przez ministra, w której skład wchodzą przedstawiciele ministra, podmiotu zarządzającego oraz co najmniej dwie osoby posiadające dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe w dziedzinie objętej programem badawczym; w przypadku

programu badawczego, którego wyniki są przeznaczone na potrzeby obronności lub bezpieczeństwa państwa, w skład komisji wchodzi także przedstawiciel Ministra Obrony Narodowej.

3. Kierownikiem programu może być osoba, która posiada co najmniej stopień naukowy doktora albo udokumentowane co najmniej pięcioletnie doświadczenie w kierowaniu badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi w dziedzinie objętej programem, oraz nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe.

4. W przypadku programu badawczego obejmującego dostęp do informacji niejawnych kierownikiem programu może być wyłącznie osoba posiadająca poświadczenie bezpieczeństwa odpowiednie do klauzuli tych informacji oraz aktualne zaświadczenie o przeszkoleniu w zakresie ochrony informacji niejawnych.

5. Kierownika programu powołuje się na okres realizacji programu badawczego, nie dłuższy niż okres finansowania ustalony na podstawie art. 6 ust. 2.

6. Ogłoszenie o konkursie oraz informację o jego wyniku, obejmującą imię i nazwisko kierownika programu, minister podaje do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

7. Minister określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w ust. 1, w tym sposób ogłaszania konkursu, wymagane dokumenty, kryteria oceny kandydatów oraz tryb pracy komisji konkursowej, mając na uwadze zapewnienie przejrzystości i bezstronności postępowania, wybór kandydata o najwyższych kwalifikacjach oraz sprawność procedury.

Art. 5c. 1. Kierownik programu:

1) opracowuje agendę badawczą programu i przedstawia ją ministrowi;
2) określa zakres tematyczny konkursów, o których mowa w art. 7 ust. 4, w ramach programu badawczego oraz kryteria merytoryczne oceny wniosków, uwzględniające przesłanki wskazane w art. 7 ust. 5;
3) rekomenduje podmiotowi zarządzającemu projekty badawcze do finansowania oraz wysokość i podział finansowania na etapy;
4) monitoruje realizację programu, dokonuje oceny osiągnięcia kamieni milowych i przedstawia podmiotowi zarządzającemu roczne sprawozdania z realizacji programu.

2. Podmiot zarządzający przyznaje finansowanie projektu badawczego zgodnie z rekomendacją kierownika programu. Odmowa uwzględnienia rekomendacji wymaga formy pisemnej i uzasadnienia oraz zawiadomienia ministra.

3. W ramach programu badawczego mogą być finansowane równolegle projekty realizowane przez więcej niż jeden zespół badawczy w celu osiągnięcia tego samego celu technologicznego.

Art. 5d. 1. Kierownik programu składa podmiotowi zarządzającemu oświadczenie o braku konfliktu interesów przed objęciem funkcji, a następnie przed każdym rozstrzygnięciem w sprawie rekomendacji projektu badawczego do finansowania, a w razie zaistnienia okoliczności, o których

mowa w ust. 2, w trakcie pełnienia funkcji – niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

2. Konflikt interesów zachodzi w przypadku pozostawania kierownika programu z podmiotem ubiegającym się o finansowanie projektu badawczego, z wykonawcą tego projektu albo z członkiem zespołu badawczego w:

1) związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia, przysposobienia, opieki lub kurateli;
2) stosunku prawnym, z którego wynikają wzajemne prawa lub obowiązki mogące mieć wpływ na wynik oceny projektu badawczego, w tym w stosunku zależności majątkowej lub stosunku wynikającym z posiadania udziałów lub akcji;
3) stosunku pracy, stosunku służbowym lub innej formie stałej współpracy, w tym współautorstwa publikacji lub wspólnej realizacji projektu badawczego, w okresie 3 lat poprzedzających dokonanie oceny;
4) innym stosunku osobistym tego rodzaju, że mógłby wywołać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności kierownika programu.

3. Kierownik programu nie może być kierownikiem ani członkiem zespołu badawczego realizującego projekt finansowany w ramach programu, którym kieruje, ani ekspertem oceniającym wnioski w tym programie, ani członkiem organu spółki realizującej działania finansowane w ramach tego programu.

4. W przypadku zaistnienia konfliktu interesów kierownik programu podlega wyłączeniu z czynności dotyczących danego projektu badawczego. Wyłączenia dokonuje podmiot zarządzający, niezwłocznie, w formie pisemnej, z podaniem uzasadnienia; o wyłączeniu zawiadamia się ministra.

5. Czynności dotyczące danego projektu badawczego, w miejsce wyłączonego kierownika programu, wykonuje osoba wskazana przez podmiot zarządzający, spełniająca wymagania określone w art. 5b ust. 3 i 4 oraz składająca oświadczenie, o którym mowa w ust. 1.

6. Rekomendacja albo ocena dokonana przez kierownika programu z naruszeniem ust. 4 jest nieważna; podmiot zarządzający zarządza powtórzenie czynności.

Art. 5e. 1. Funkcja kierownika programu wygasa z upływem okresu, na który został powołany, z dniem jego śmierci albo z dniem złożenia ministrowi rezygnacji.

2. Minister odwołuje kierownika programu w przypadku:

1) rażącego naruszenia obowiązków, w szczególności działania niezgodnego z prawem albo z zasadami rzetelności, gospodarności lub celowości wydatkowania środków przeznaczonych na finansowanie programu badawczego;
2) niezłożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 5d ust. 1, albo złożenia oświadczenia niezgodnego z prawdą;
3) prawomocnego skazania za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;
4) utraty poświadczenia bezpieczeństwa, w przypadku, o którym mowa w art. 5b ust. 4;

5) niemożności wykonywania obowiązków przez okres dłuższy niż 6 miesięcy.

3. Minister może odwołać kierownika programu w przypadku negatywnego wyniku przeglądu realizacji programu badawczego, o którym mowa w art. 5f ust. 5.

4. Przed odwołaniem minister umożliwia kierownikowi programu złożenie wyjaśnień w terminie nie krótszym niż 7 dni, chyba że zachodzi przypadek określony w ust. 2 pkt 3 lub 4.

5. Podmiot zarządzający niezwłocznie informuje ministra o zaistnieniu okoliczności, o których mowa w ust. 1–3.

6. W przypadku wygaśnięcia funkcji albo odwołania kierownika programu minister zarządza przeprowadzenie konkursu, o którym mowa w art. 5b ust. 1, w terminie 30 dni. Do czasu powołania nowego kierownika programu minister, na wniosek podmiotu zarządzającego, powierza pełnienie jego obowiązków osobie spełniającej wymagania określone w art. 5b ust. 3 i 4, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Przepisy art. 5d stosuje się odpowiednio.

7. Wygaśnięcie funkcji, odwołanie kierownika programu ani powierzenie pełnienia jego obowiązków nie wpływa na skuteczność umów o finansowanie projektów badawczych zawartych w ramach programu.

Art. 5f. 1. Finansowanie projektów badawczych w ramach programu badawczego może być przyznawane etapowo, w zależności od osiągnięcia kamieni milowych określonych w umowie o finansowanie.

2. Kolejne transze finansowania są przekazywane po potwierdzeniu przez podmiot zarządzający, na podstawie oceny kierownika programu, osiągnięcia kamienia milowego. Oceny dokonuje się w terminie 30 dni od dnia przedstawienia sprawozdania z realizacji etapu.

3. W przypadku nieosiągnięcia kamienia milowego w terminie określonym w umowie podmiot zarządzający:

1) wstrzymuje wypłatę kolejnej transzy finansowania do czasu wyjaśnienia przyczyn opóźnienia, nie dłużej niż na 6 miesięcy, albo
2) rozwiązuje umowę w zakresie danego projektu badawczego – jeżeli osiągnięcie celu technologicznego stało się niemożliwe albo wykonawca wydatkował środki niezgodnie z umową.

4. W razie rozwiązania umowy środki wykorzystane niezgodnie z umową oraz środki niewykorzystane podlegają zwrotowi na rachunek Funduszu, w terminie i w trybie określonych w umowie.

5. Nie rzadziej niż raz na 2 lata podmiot zarządzający przeprowadza przegląd realizacji programu badawczego z udziałem ekspertów zewnętrznych i przedstawia jego wynik ministrowi.”

5) w art. 6 po ust 3 dodaje się ust 4 w brzmieniu:

„4. Minister może wskazać więcej niż jeden obszar działalności naukowej, która będzie finansowana ze środków Funduszu każdorazowo w drodze odrębnego komunikatu, o którym mowa w ust. 3.”

6) w art. 7:

a) w ust 1 pkt 1 słowo „albo” zastępuje się słowem „lub”.

b) w ust 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) podmiot wskazany przez ministra spośród podmiotów, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 3-6b ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571)”

c) po ust 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Minister może wybrać więcej niż jeden podmiot zarządzający w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 4. Przepisy ust. 7 stosuje się odpowiednio.”

d) ust. 2-6 uchyla się.

7) w art. 8:

a) w ust 1 uchyla się pkt 8.

b) po ust 1 dodaje się ust 1a w brzmieniu:

„1a. Komercjalizację wyników pracy zespołów badawczych lub know-how związanego z tymi wynikami, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, przeprowadza podmiot zarządzający, według zasad i procedur, o których mowa w ust. 1 pkt 5.”;

8) w art. 9 ust 2 po pkt 5 dodaje się pkt 5a) w brzmieniu:

„5a) wysokość i sposób przekazywania oraz rozliczania środków finansowych przeznaczonych na finansowanie komercjalizacji wyników pracy zespołów badawczych, lub know-how związanego z tymi wynikami.”

9) w art. 13:

a) w ust 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„środków przeznaczonych na pokrycie kosztów realizacji przez podmiot zarządzający zadań, o których mowa w art. 8 ust. 1 i ust. 1 a.”

b) ust 4 otrzymuje brzmienie:

„Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pokrycie kosztów realizacji przez podmiot zarządzający zadań, o których mowa w art. 8 ust. 1, nie może przekroczyć 5 % środków finansowych przeznaczonych na finansowanie działalności naukowej w obszarze, o którym mowa w art. 6.”

Art. 5. 1. Umowy o finansowanie działań, o których mowa w art. 1, ze środków przekazanych do Funduszu na podstawie art. 2 ust. 3, mogą być zawierane nie później niż do dnia 31 grudnia 2030 r.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, wydatkuje się i rozlicza nie później niż do dnia 31 grudnia 2033 r.

3. Umowy zawarte przed dniem 1 stycznia 2031 r. mogą być zmieniane po tym dniu wyłącznie w zakresie nieprowadzącym do zwiększenia wysokości przyznanego finansowania.

4. Środki niewykorzystane w terminie, o którym mowa w ust. 2, oraz środki podlegające zwrotowi pozostają przychodem Funduszu i są przeznaczane na cele określone w art. 5 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 4.

Art. 6. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki przedstawia Radzie Ministrów, w terminie do dnia 30 czerwca 2034 r., informację o wykorzystaniu środków, o których mowa w art. 5 ust. 1, oraz o osiągniętych celach.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Rzeczpospolita Polska nie dysponuje obecnie zdolnością do wytwarzania dedykowanych półprzewodnikowych układów scalonych na własnych, w pełni nadzorowanych liniach technologicznych. Krajowa produkcja układów scalonych została zakończona w 1996 r.; od tego czasu zaopatrzenie gospodarki i sektora obronnego w komponenty elektroniczne opiera się wyłącznie na dostawach zewnętrznych.

Deficyt ma charakter strukturalny i dotyczy w szczególności układów typu ASIC-CMOS przeznaczonych dla systemów przetwarzających informacje niejawne, infrastruktury krytycznej, techniki kosmicznej oraz uzbrojenia – to jest wyrobów, które nie są przedmiotem swobodnego obrotu handlowego i w znacznej części nie są wytwarzane w Europie. Znaczenie półprzewodników unaoczniły zakłócenia globalnych łańcuchów dostaw w latach 2020–2022, gdy niedobory komponentów ograniczały produkcję w wielu sektorach przemysłu. Doświadczenie to potwierdziło, że przerwanie dostaw komponentów elektronicznych bezpośrednio przekłada się na zdolność utrzymania produkcji przemysłowej i realizacji zadań obronnych państwa.

Celem projektu jest:

1. zapewnienie dodatkowego mechanizmu finansowania działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – przez jednorazowe zasilenie Funduszu Polskiej Nauki wpłatą pochodzącą z wydatków obronnych;
2. dostosowanie ram prawnych Funduszu Polskiej Nauki do finansowania przedsięwzięć o charakterze programowym, o podwyższonym ryzyku technologicznym i wieloletnim horyzoncie realizacji.

Projektowana ustawa przewiduje wykorzystanie Funduszu Polskiej Nauki do finansowania działań zmierzających do zwiększenia krajowych zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych. W tym celu ustanawia mechanizm przekazania do Funduszu środków budżetowych w wysokości 1,5 mld zł, pochodzących z wydatków na obronę narodową. Projekt rozszerza również katalog przychodów Funduszu oraz zakres finansowanej z niego działalności, obejmując nim programy badawcze o charakterze strategicznym lub przełomowym, projekty badawcze i prace rozwojowe o wysokim poziomie ryzyka technologicznego, demonstratory technologii i projekty pilotażowe. Wprowadza instytucję kierownika programu badawczego, zasady jego wyboru i wykonywania obowiązków, a także możliwość etapowego finansowania przedsięwzięć w zależności od osiągania określonych kamieni milowych. Ponadto umożliwia wskazanie więcej niż jednego obszaru działalności naukowej i podmiotu zarządzającego oraz powierza podmiotowi

zarządzającemu zadania związane z komercjalizacją wyników badań. Projekt określa również ramy czasowe zawierania umów, wydatkowania i rozliczania środków oraz obowiązek przedstawienia Radzie Ministrów informacji o ich wykorzystaniu i osiągniętych celach.

Projekt stanowi instrument wykonawczy wobec polityki publicznej przyjętej uchwałą Rady Ministrów. Polityka została przyjęta na podstawie art. 21f ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obowiązuje w latach 2026–2030, a za jej przygotowanie odpowiada Ministerstwo Cyfryzacji we współpracy z resortami rozwoju, finansów, infrastruktury i spraw zagranicznych. Dokument opiera się na siedmiu filarach: infrastruktura, impuls państwa, współpraca regionalna i międzynarodowa, inwestycje i finansowanie, kadry i edukacja, energia i woda oraz chemikalia i surowce. Wśród celów wskazano m.in. osiągnięcie łącznej wartości zainicjowanych inwestycji półprzewodnikowych (publicznych i prywatnych) na poziomie 3 mld zł do 2030 r. oraz wzrost liczby specjalistów, zwłaszcza projektantów układów scalonych, z około 1,5 tys. do 3 tys. w perspektywie pięciu lat. Sama uchwała nie generuje bezpośrednich skutków finansowych, ma charakter ramowy, a konkretne programy i wydatki są przedmiotem odrębnych decyzji – projektowana ustawa jest właśnie taką decyzją o charakterze normatywnym.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady

Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów regulacyjnych lub przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334).

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)
projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o finansowaniu działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Dariusz Wieczorek

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Rzeczpospolita Polska nie dysponuje obecnie zdolnością do wytwarzania dedykowanych półprzewodnikowych układów scalonych na własnych liniach technologicznych. Polska utraciła zdolność do produkcji własnych układów scalonych w 1996 roku, w związku z czym zarówno polska gospodarka, jak i obronność stały się całkowicie zależne od zdolności do pozyskiwania niezbędnych półprzewodnikowych układów scalonych od podmiotów zagranicznych. Stopień tej zależności ujawnił się z pełną ostrością w następstwie pandemii COVID-19, gdy przerwane zostały łańcuchy dostaw na rynek europejski, a polscy producenci stanęli wobec perspektywy drastycznego ograniczenia produkcji. Deficyt ma charakter strukturalny i dotyczy w szczególności układów przeznaczonych do systemów wymagających kodowania lub szyfrowania danych, infrastruktury krytycznej, instalacji dla elektrowni jądrowych, a także techniki kosmicznej i obronnej – dziedzin, które wymagają układów niedostępnych w handlu i niewytwarzanych w Europie. Brak krajowych zdolności produkcyjnych w tym zakresie ogranicza możliwość niezależnej weryfikacji bezpieczeństwa rozwiązań wykorzystywanych w systemach mających znaczenie dla bezpieczeństwa państwa. Stan sektora potwierdzają dane przyjęte przez Radę Ministrów w polityce publicznej „Polska w grze o przyszłość – polityka dla sektora półprzewodników 2026+". Sektor generuje obecnie mniej niż 1% polskiego PKB, przy założeniu wzrostu udziału wraz z rozwojem kompetencji technologicznych i napływem inwestycji, przy czym obejmuje kilkadziesiąt firm zatrudniających łącznie około 9 tys. osób, a szerszy ekosystem – wraz z fotoniką i obszarami pokrewnymi – liczy około 200–250 podmiotów.

Polska nie dysponuje żadną linią pilotażową dla technologii półprzewodnikowych; polityka sektorowa zakłada budowę co najmniej jednej linii pilotażowej do 2028 r. Jednocześnie istniejące ośrodki badawcze (m.in. CEZAMAT PW, Łukasiewicz-IMiF, IWC PAN) dysponują kompetencjami i zasobami wymagającymi dalszego rozwoju, konsolidacji oraz udostępnienia szerszemu gronu użytkowników, co jest niezbędne dla realizacji projektów na poziomach gotowości technologicznej TRL 5–8.

Jednocześnie obowiązujące przepisy ustawy o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki nie pozwalają na sfinansowanie przedsięwzięć tego rodzaju, ponieważ: nie przewidują możliwości zasilenia Funduszu wpłatami pochodzącymi z wydatków obronnych; ograniczają Fundusz do modelu jednoobszarowego i jednego podmiotu zarządzającego; nie przewidują finansowania programów badawczych (w odróżnieniu od pojedynczych projektów), w tym równoległych ścieżek technologicznych oraz finansowania etapowego opartego na kamieniach milowych; nie umożliwiają finansowania samej komercjalizacji wyników prac zespołów badawczych przez podmiot zarządzający.

Rekomendowanym rozwiązaniem jest wykorzystanie istniejącej instytucji – Funduszu Polskiej Nauki utworzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego – jako operatora finansowania Strategicznego Programu Rozwojowego Polskich Układów Scalonych, przy jednoczesnym rozszerzeniu jego ram prawnych o nowe źródła przychodów i nowy, programowy model finansowania.

Planowane narzędzia interwencji obejmują:
1. Jednorazowe przeniesienie w 2026 r. środków budżetowych z części 29 „Obrona narodowa" do części 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka" w wysokości 1 500 000 tys. zł, na zgodne wnioski ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz Ministra Obrony Narodowej, i ich wpłatę do Funduszu Polskiej Nauki;
2. Rozszerzenie katalogu przychodów Funduszu Polskiej Nauki o wpływy z obligacji emitowanych przez BGK, wpłaty z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, część dywidend i zaliczek na dywidendę oraz środki przekazywane przez dysponentów części budżetowych wykonujących prawa z akcji lub udziałów Skarbu Państwa;
3. Wprowadzenie modelu finansowania programów badawczych (w miejsce wyłącznie pojedynczych projektów), z instytucją kierownika programu wyłanianego w konkursie, możliwością finansowania równoległych zespołów badawczych oraz finansowaniem etapowym uzależnionym od osiągnięcia kamieni milowych;
4. Umożliwienie wskazania więcej niż jednego obszaru działalności naukowej Funduszu i więcej niż jednego podmiotu zarządzającego;
5. Powierzenie podmiotowi zarządzającemu zadań w zakresie komercjalizacji wyników prac zespołów badawczych.

Zastosowanie rozwiązań opartych na istniejących instytucjach pozwala ograniczyć koszty organizacyjne oraz zapewnia sprawne wdrożenie programu, eliminując konieczność tworzenia nowych struktur odpowiedzialnych za jego realizację.
Oczekiwanym efektem regulacji jest uruchomienie w Polsce finansowania działań prowadzących do produkcji dedykowanych układów scalonych typu ASIC-CMOS, w szczególności na potrzeby sektora obronnego, bezpieczeństwa oraz infrastruktury krytycznej, a w konsekwencji – ograniczenie strukturalnej zależności państwa od zagranicznych dostawców komponentów elektronicznych o znaczeniu strategicznym.

Analizowany problem stanowi przedmiot aktywnej polityki technologicznej licznych państw rozwiniętych. Stany Zjednoczone Ameryki przyjęły kompleksowy program wsparcia krajowego przemysłu półprzewodników, obejmujący finansowanie badań naukowych, rozwoju technologii, budowy nowych zakładów produkcyjnych oraz rozwoju kadr. Unia Europejska ustanowiła ramy prawne rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781 z dnia 13 września 2023 r. (European Chips Act), których jednym z głównych celów jest zwiększenie udziału Europy w światowej produkcji półprzewodników. Państwa członkowskie UE, w tym Niemcy, Francja, Włochy oraz Niderlandy, realizują krajowe programy wspierające rozwój sektora, wykorzystując zarówno środki krajowe, jak i instrumenty finansowe Unii Europejskiej, obejmujące finansowanie badań naukowych, tworzenie infrastruktury badawczej, rozwój produkcji pilotażowej oraz wsparcie inwestycji przemysłowych. Podobną politykę prowadzą Japonia i Republika Korei.

Projektowana regulacja pozostaje zgodna z tym kierunkiem działań, wykorzystując rozwiązanie właściwe dla warunków krajowych – dokapitalizowanie istniejącego funduszu finansującego działalność naukową, zamiast tworzenia nowej instytucji.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

- Tak
- **Nie**

Problem nie może zostać rozwiązany za pomocą aktów wykonawczych ani środków pozalegislacyjnych, ponieważ dotyczy materii zastrzeżonej dla ustawy (źródła i przeznaczenie środków publicznych, zasady gospodarki finansowej państwowego funduszu, przenoszenie wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa).

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny na finansowanie potrzeb obronnych Rzeczypospolitej Polskiej przeznacza się corocznie wydatki z budżetu państwa w wysokości nie niższej niż 3% Produktu Krajowego Brutto – w roku 2023 i latach kolejnych. Wydatki te obejmują wydatki budżetowe w części budżetu państwa „obrona narodowa" oraz wydatki budżetowe w dziale „obrona narodowa" w innych częściach budżetu państwa. Ustawa przewiduje mechanizm elastyczności – minister właściwy do spraw finansów publicznych, na zgodne wnioski Ministra Obrony Narodowej oraz właściwego dysponenta części budżetowej, może dokonywać przeniesień wydatków zaplanowanych w dziale „obrona narodowa" między częściami budżetu państwa (art. 40 ust. 7).

Przepis ten ma charakter fakultatywny („może") i nie przesądza o przeznaczeniu przeniesionych środków. Nie stanowi zatem samodzielnej podstawy do dokonania wpłaty na rzecz funduszu utworzonego w banku państwowym.

Fundusz Polskiej Nauki finansuje działalność naukową, o której mowa w art. 4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, z wyłączeniem twórczości artystycznej, szczególnie ważną dla realizacji strategii rozwoju kraju i służącą rozwojowi innowacyjnych produktów. Fundusz został utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego, a finansowana z niego działalność jest prowadzona w formule wirtualnego instytutu badawczego. Katalog źródeł środków Funduszu obejmuje m.in. środki z kredytów lub pożyczek zaciągniętych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego, wpływy z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu przez ten bank oraz wpływy z komercjalizacji wyników pracy zespołów badawczych lub know-how związanego z tymi wynikami.
Obowiązujący art. 6 ustawy przewiduje model jednoobszarowy: minister, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw gospodarki, wskazuje obszar działalności naukowej finansowanej ze środków Funduszu, ustala wysokość środków i okres finansowania oraz podaje te informacje do publicznej wiadomości w drodze komunikatu ogłoszonego w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej. Dotychczas wskazanym obszarem jest biotechnologia medyczna, ze szczególnym uwzględnieniem prac w zakresie onkologii.

Obowiązujące przepisy nie pozwalają na:
- przekazanie do Funduszu Polskiej Nauki środków pochodzących z wydatków obronnych z przeznaczeniem na cel określony ustawowo;
- wskazanie więcej niż jednego obszaru działalności naukowej i więcej niż jednego podmiotu zarządzającego;

- finansowanie programów badawczych (zamiast pojedynczych projektów), w tym równoległych ścieżek technologicznych i finansowania etapowego opartego na kamieniach milowych;
- finansowanie komercjalizacji wyników prac zespołów badawczych realizowanej przez podmiot zarządzający.

Art. 1 – przedmiot regulacji
Przepis wyznacza zakres przedmiotowy ustawy zgodnie z § 21 Zasad techniki prawodawczej. Ustawa określa dodatkowe źródła finansowania działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych, obejmujących realizację strategicznie ważnych inwestycji dla bezpieczeństwa kraju.

Art. 2 – środki z budżetu państwa
Przepis stanowi lex specialis wobec art. 40 ust. 7 ustawy o obronie Ojczyzny. W 2026 r. działania objęte ustawą są dofinansowywane z wydatków obronnych z części 29 „Obrona narodowa". Ust. 2 przewiduje obligatoryjne dokonanie przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych – na zgodne wnioski ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz Ministra Obrony Narodowej – przeniesienia wydatków w wysokości 1 500 000 tys. zł z części 29 do części 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka". Konstrukcja zgodnych wniosków odpowiada mechanizmowi ustawowemu i zabezpiecza autonomię planistyczną Ministra Obrony Narodowej. Ust. 3 przesądza formę przekazania środków do Funduszu – wpłatę.
Przeniesienie następuje w obrębie działu „obrona narodowa"; wydatki ujęte po przeniesieniu w części 28 podlegają klasyfikacji w tym dziale, co stanowi warunek dopuszczalności operacji na gruncie art. 40 ust. 3 i 7 ustawy o obronie Ojczyzny oraz warunek zaliczenia ich do wydatków obronnych, o których mowa w art. 40 ust. 1 tej ustawy. Rozwiązanie to nie modyfikuje relacji wydatków obronnych do PKB ani udziału wydatków majątkowych, o którym mowa w art. 40 ust. 4 ustawy o obronie Ojczyzny.

Art. 3 – wpłata jako przychód Funduszu
Przepis rozszerza epizodycznie katalog przychodów Funduszu o wpłatę, o której mowa w art. 2 ust. 3, i wprowadza jej celowe przeznaczenie. Rozwiązanie zapewnia przeznaczenie środków pochodzących z wydatków obronnych na cel określony w art. 1 projektu. Zabieg ten realizuje zasadę celowości i przejrzystości gospodarowania środkami publicznymi (art. 44 ust. 3 oraz art. 33 ustawy o finansach publicznych).

Art. 4 – zmiany w ustawie o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki
Pkt 1 – rozszerzenie katalogu przychodów (art. 2). Nadano nowe brzmienie pkt 5, dotyczącego wpływów z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego, oraz dodano pkt 11–13, obejmujące wpłaty z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, część dywidend i zaliczek na dywidendę należnych Skarbowi Państwa oraz środki przekazywane przez dysponentów części budżetowych wykonujących prawa z akcji lub udziałów Skarbu Państwa. Celem jest dywersyfikacja finansowania i uniezależnienie programów wieloletnich od corocznych rozstrzygnięć budżetowych.
Pkt 2 – art. 2a. Przepis określa zasady przekazywania na rachunek Funduszu Polskiej Nauki wpłat, o których mowa w art. 2 pkt 11–13 ustawy zmienianej, oraz wskazuje podmioty zobowiązane do ich dokonywania. Ponadto nakłada na ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki obowiązek corocznego przedstawiania Radzie Ministrów informacji o wykorzystaniu środków pochodzących z wpłat, o których mowa w art. 2 pkt 10–13. Przepis upoważnia również ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia, w drodze rozporządzenia, wysokości i trybu przekazywania tych środków.
Pkt 3 – art. 5 ust. 1 pkt 3–5. Rozszerzenie przedmiotu finansowania o programy badawcze o charakterze strategicznym lub przełomowym, projekty o wysokim poziomie ryzyka technologicznego oraz demonstratory technologii i projekty pilotażowe. Zmiana odpowiada specyfice sektora, w którym linie pilotażowe stanowią podstawę procesu innowacji, umożliwiając prototypowanie, walidację projektów oraz testowanie nowych technologii w zakresie TRL 5–8.
Pkt 4 – art. 5a–5f (model programowy). Wprowadzono:
1. definicję programu badawczego oraz instytucję agendy badawczej określającej cele technologiczne, kamienie milowe, mierzalne wskaźniki, harmonogram i budżet (art. 5a);
2. instytucję kierownika programu, powoływanego przez ministra na wniosek podmiotu zarządzającego, spośród kandydatów wyłonionych w otwartym konkursie, w tym międzynarodowym;

określono wymagania kwalifikacyjne, wymóg posiadania poświadczenia bezpieczeństwa w programach obejmujących informacje niejawne, obowiązek jawności wyniku konkursu oraz upoważnienie do określenia trybu konkursu w drodze rozporządzenia (art. 5b);
3. katalog zadań kierownika programu, z zasadą, że podmiot zarządzający przyznaje finansowanie zgodnie z rekomendacją kierownika, a odmowa wymaga formy pisemnej, uzasadnienia i zawiadomienia ministra; dopuszczono równoległe finansowanie kilku zespołów dążących do tego samego celu technologicznego (art. 5c);
4. zamknięty katalog przesłanek konfliktu interesów wraz z obowiązkiem oświadczeniowym, mechanizmem wyłączenia i sankcją nieważności czynności dokonanych z naruszeniem tych reguł (art. 5d);
5. przesłanki wygaśnięcia funkcji i odwołania kierownika programu, wraz z gwarancją wysłuchania oraz zasadą trwałości umów o finansowanie (art. 5e);
6. finansowanie etapowe uzależnione od osiągnięcia kamieni milowych, z określeniem terminu oceny, konsekwencji nieosiągnięcia kamienia milowego, zasad zwrotu środków oraz obowiązkiem przeglądu programu z udziałem ekspertów zewnętrznych nie rzadziej niż raz na 2 lata (art. 5f).
Model ten jest odpowiedzią na zjawisko „doliny śmierci innowacji" – braku finansowania etapu pomiędzy zakończeniem badań a komercyjnym wykorzystaniem ich wyników. Autonomia kierownika programu została zrównoważona nadzorem podmiotu zarządzającego i ministra, przejrzystymi przesłankami odwołania oraz mechanizmami antykorupcyjnymi, co odpowiada standardowi określoności przepisów prawa wywodzonemu z art. 2 Konstytucji RP. Podział kompetencji jest przy tym jednoznaczny: konkurs przeprowadza komisja konkursowa powołana przez ministra, powołanie i odwołanie kierownika programu należy do ministra, a bieżąca obsługa organizacyjna i kontraktowa – do podmiotu zarządzającego.
Pkt 5 – art. 6 ust. 4. Umożliwienie wskazania więcej niż jednego obszaru działalności naukowej finansowanej ze środków Funduszu, każdorazowo w drodze odrębnego komunikatu. Zmiana usuwa barierę wynikającą z jednoobszarowego modelu Funduszu, przy zachowaniu obowiązku zasięgnięcia opinii ministra właściwego do spraw gospodarki oraz jawności rozstrzygnięcia.
Pkt 6 – art. 7. Umożliwienie wyboru więcej niż jednego podmiotu zarządzającego, korekta spójnika w ust. 1 pkt 1 oraz aktualizacja odesłania do katalogu podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Uchylenie ust. 2–6, dotyczących trybu otwartego konkursu ofert na podmiot zarządzający, jest konsekwencją przyjęcia modelu wskazania podmiotu przez ministra spośród podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki.
Pkt 7–9 – art. 8, 9 i 13. Powierzenie podmiotowi zarządzającemu komercjalizacji wyników prac zespołów badawczych lub związanego z nimi know-how, uzupełnienie obligatoryjnych elementów umowy o zarządzanie o zasady przekazywania i rozliczania środków na komercjalizację oraz dostosowanie zasad rozliczania kosztów podmiotu zarządzającego. Limit kosztów podmiotu zarządzającego, wynoszący 5% środków przeznaczonych na finansowanie działalności naukowej w danym obszarze, odnosi się do zadań, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy zmienianej.

Art. 5 – przepis epizodyczny
Art. 5 projektu ma charakter przepisu epizodycznego w rozumieniu § 30a Zasad techniki prawodawczej i wyznacza ramy czasowe wykorzystania środków przekazanych do Funduszu na podstawie art. 2 ust. 3.
Ust. 1 określa nieprzekraczalny termin zawierania umów o finansowanie – do 31 grudnia 2030 r. Data ta odpowiada horyzontowi polityki sektorowej, obejmującej lata 2026–2030, i pozwala na przeprowadzenie wieloletnich, otwartych konkursów na kierowników programów badawczych (art. 5b ustawy zmienianej) oraz na zawarcie umów przewidujących finansowanie etapowe uzależnione od osiągnięcia kamieni milowych (art. 5f ustawy zmienianej).
Ust. 2 wyznacza termin wydatkowania i rozliczenia środków do 31 grudnia 2033 r. Okres trzyletni, liczony od granicznej daty zawierania umów, odpowiada specyfice przedsięwzięć badawczo-rozwojowych o podwyższonym ryzyku technologicznym, w szczególności demonstratorów technologii i projektów pilotażowych, i pozostaje spójny z terminem informacji dla Rady Ministrów (art. 6).

Ust. 3 dopuszcza zmianę umów zawartych przed 1 stycznia 2031 r. wyłącznie w zakresie nieprowadzącym do zwiększenia wysokości przyznanego finansowania. Przepis pełni funkcję gwarancyjną – zapobiega obchodzeniu terminu z ust. 1 przez aneksowanie umów, przy zachowaniu elastyczności niezbędnej do zmian organizacyjnych, harmonogramowych i merytorycznych w granicach pierwotnie przyznanych środków.

Ust. 4 określa przeznaczenie środków niewykorzystanych oraz podlegających zwrotowi (m.in. w następstwie rozwiązania umowy w trybie art. 5f ust. 3 pkt 2 ustawy zmienianej). Środki te nie podlegają zwrotowi do budżetu państwa, lecz pozostają przychodem Funduszu i są przeznaczane na cele określone w art. 5 ust. 1 ustawy zmienianej. Rozwiązanie zapobiega utracie środków dla systemu finansowania nauki i koresponduje z zasadą, że środki Funduszu niewykorzystane w danym roku nie wygasają.

Art. 6 – informacja dla Rady Ministrów
Przepis wprowadza obowiązek sprawozdawczy w terminie do 30 czerwca 2034 r., obejmujący wykorzystanie środków oraz osiągnięte cele. Realizuje on postulat ewaluacji ex post oraz umożliwia rozliczenie skuteczności instrumentu przed podjęciem decyzji o jego kontynuacji.

Art. 7 – wejście w życie

Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych
1. Dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych – określeniu wysokości i trybu przekazywania środków, o których mowa w art. 2 pkt 11–13 ustawy zmienianej (art. 2a ust. 5).
1) Podstawa prawna: art. 2a ust. 5 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki, dodawany w art. 4 pkt 2 projektu.
2) Organ właściwy: minister właściwy do spraw finansów publicznych.
3) Zakres spraw przekazanych do uregulowania: określenie wysokości i trybu przekazywania środków, o których mowa w art. 2 pkt 11–13 ustawy, w tym środków pochodzących z wpłat z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, części dywidend i zaliczek na dywidendę należnych Skarbowi Państwa oraz środków przekazywanych przez dysponentów właściwych części budżetowych wykonujących prawa z akcji lub udziałów Skarbu Państwa.
4) Wytyczne dotyczące treści rozporządzenia: zapewnienie terminowego i prawidłowego przekazywania środków na rachunek Funduszu Polskiej Nauki, przejrzystości rozliczeń oraz ciągłości finansowania działalności naukowej ze środków Funduszu.

2. Dla ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki – w zakresie trybu przeprowadzania konkursu na kierownika programu badawczego (art. 5b ust. 7).
1) Podstawa prawna: art. 5b ust. 7 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki, dodawany w art. 4 pkt 4 projektu.
2) Organ właściwy: minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.
3) Zakres spraw przekazanych do uregulowania: określenie trybu przeprowadzania konkursu na kierownika programu badawczego, w tym sposobu ogłaszania konkursu, wymaganych dokumentów, kryteriów oceny kandydatów oraz trybu pracy komisji konkursowej.
4) Wytyczne dotyczące treści rozporządzenia: zapewnienie przejrzystości i bezstronności postępowania konkursowego, wyboru kandydata o najwyższych kwalifikacjach oraz sprawności procedury konkursowej, z uwzględnieniem wymagań kwalifikacyjnych i wymagań dotyczących ochrony informacji niejawnych określonych w art. 5b ust. 3 i 4 ustawy.

Projekt przewiduje wejście ustawy w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Odstąpienie od zasady czternastodniowego vacatio legis znajduje podstawę w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, uzależniającym takie rozwiązanie od ważnego interesu państwa i braku sprzeczności z zasadami demokratycznego państwa prawnego.
Po pierwsze, przedmiotem regulacji jest operacja budżetowa objęta rygorem roczności budżetu (art. 52 i art. 181 ustawy o finansach publicznych) – przeniesienie wydatków ma zostać dokonane w 2026 r. Każdy dzień odroczenia skraca okres, w którym możliwe jest przeprowadzenie procedury zgodnych wniosków, dokonanie przeniesienia oraz wpłaty do Funduszu, a w konsekwencji zagraża wykonaniu ustawy w zaplanowanym roku budżetowym.
Po drugie, ustawa służy uruchomieniu finansowania przedsięwzięcia o znaczeniu obronnym, wynikającego z polityki publicznej przyjętej przez Radę Ministrów, której harmonogram obejmuje działania podejmowane już w 2026 r.
Po trzecie, ustawa nie nakłada obowiązków na obywateli ani przedsiębiorców i nie ogranicza ich praw. Reguluje wyłącznie relacje między organami władzy publicznej oraz zasady gospodarowania środkami funduszu utworzonego w banku państwowym. Adresaci finansowania nabywają prawa i obowiązki dopiero z chwilą zawarcia umowy, poprzedzonej ogłoszeniem warunków konkursowych. Nie istnieje zatem krąg podmiotów, którym należałoby zapewnić czas na dostosowanie się do

nowego stanu prawnego, co czyni skrócone vacatio legis zgodnym ze standardem wywodzonym z art. 2 Konstytucji RP.

Projekt jest zgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z art. 2, art. 92 ust. 1, art. 216 ust. 5 oraz art. 219–220. Projekt nie narusza zasady wyłączności ustawy budżetowej w zakresie ustalania wydatków, ponieważ nie tworzy nowych wydatków, lecz określa przeznaczenie wydatków już zaplanowanych.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projektowana regulacja będzie oddziaływać przede wszystkim na środowisko naukowe, badawcze oraz osoby zatrudnione w sektorze elektroniki i mikroelektroniki. Jej realizacja powinna przyczynić się do rozwoju krajowych kompetencji technologicznych, zwiększenia możliwości prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych oraz tworzenia wysoko wykwalifikowanych miejsc pracy.

Bezpośrednim oddziaływaniem projektu zostaną objęte podmioty zarządzające Funduszem Polskiej Nauki, jednostki naukowe i instytuty badawcze, zespoły badawcze oraz kierownicy programów badawczych. Uzyskają one możliwość uczestnictwa w nowych programach badawczych i ubiegania się o finansowanie projektów, w tym przedsięwzięć o podwyższonym ryzyku technologicznym.

Zgodnie z danymi zawartymi w polityce publicznej „Polska w grze o przyszłość – polityka dla sektora półprzewodników 2026+" sektor mikroelektroniki krzemowej obejmuje około 20 podmiotów, a w przedsiębiorstwach sektora elektronicznego i mikroelektronicznego zatrudnionych jest kilka tysięcy osób. Liczba zespołów badawczych i kierowników programów, które zostaną objęte finansowaniem, będzie zależała od rozstrzygnięć konkursowych i nie jest obecnie ustalona.

Pośrednio projekt będzie oddziaływać na pracowników oraz specjalistów zajmujących się elektroniką, projektowaniem układów scalonych i technologiami pokrewnymi. Zgodnie z założeniami polityki sektorowej jednym z celów jest zwiększenie liczby projektantów układów scalonych z około 1,5 tys. do 3 tys. do 2030 r.

Projekt będzie również oddziaływać na organy administracji rządowej, w szczególności ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, Ministra Obrony Narodowej oraz ministra właściwego do spraw finansów publicznych, a także na Bank Gospodarstwa Krajowego. Oddziaływanie to będzie związane z realizacją nowych zadań w zakresie finansowania, zarządzania środkami i obsługi programów badawczych.

Projektowana regulacja nie nakłada bezpośrednich obowiązków na obywateli i gospodarstwa domowe ani nie ogranicza ich praw. Przewidywane korzyści społeczne mają przede wszystkim charakter pośredni i długoterminowy, związany ze zwiększeniem krajowego potencjału naukowego, rozwojem wysoko wyspecjalizowanego zatrudnienia oraz wzmocnieniem bezpieczeństwa technologicznego państwa. Na obecnym etapie nie sposób określić liczby osób, które bezpośrednio skorzystają z realizowanych programów, ani wartości pieniężnej przewidywanych skutków społecznych.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projektowane rozwiązania będą oddziaływać pozytywnie na rozwój krajowego przemysłu półprzewodnikowego oraz całego sektora wysokich technologii, w szczególności elektroniki, automatyki przemysłowej, robotyki, sztucznej inteligencji, technologii kosmicznych oraz cyberbezpieczeństwa. Rozwój krajowych kompetencji w zakresie projektowania i produkcji półprzewodników przyczyni się do wzrostu innowacyjności gospodarki, zwiększenia atrakcyjności Polski jako miejsca lokalizacji inwestycji

technologicznych oraz umożliwi szerszy udział polskich przedsiębiorstw w europejskich i światowych łańcuchach wartości.

Projekt będzie oddziaływać przede wszystkim na przedsiębiorców sektora elektronicznego i mikroelektronicznego, jednostki naukowe, instytuty badawcze oraz podmioty prowadzące działalność badawczo-rozwojową. Zgodnie z danymi zawartymi w polityce publicznej „Polska w grze o przyszłość – polityka dla sektora półprzewodników 2026+" sektor mikroelektroniki krzemowej obejmuje około 20 podmiotów, zatrudniających kilka tysięcy osób. Szerszy ekosystem sektora półprzewodników, obejmujący również fotonikę i dziedziny pokrewne, liczy około 200–250 podmiotów.
Przedsiębiorcy, w tym mikro-, mali i średni przedsiębiorcy, będą mogli uczestniczyć w realizacji programów badawczych oraz korzystać z efektów komercjalizacji wyników badań. Przewiduje się zwiększenie potencjału krajowych jednostek naukowych, instytutów badawczych i przedsiębiorców prowadzących działalność badawczo-rozwojową, a także zwiększenie liczby wspólnych przedsięwzięć sektora nauki i przemysłu. Liczba podmiotów korzystających z finansowania będzie uzależniona od wyników postępowań konkursowych.
Przewiduje się również pozytywny wpływ regulacji na rynek pracy, związany z tworzeniem wysoko kwalifikowanych miejsc pracy w dziedzinie elektroniki, projektowania układów scalonych i technologii pokrewnych. Zgodnie z założeniami polityki sektorowej jednym z celów jest zwiększenie liczby projektantów układów scalonych z około 1,5 tys. do 3 tys. do 2030 r.
Do przewidywanych korzyści gospodarczych o charakterze niemierzalnym należy zwiększenie bezpieczeństwa technologicznego przedsiębiorstw wykorzystujących komponenty elektroniczne w łańcuchach produkcyjnych oraz wzmocnienie zaufania do krajowych dostawców komponentów o znaczeniu strategicznym. Rozwój krajowych zdolności projektowania i produkcji półprzewodników powinien również przyczynić się do ograniczenia zależności od zagranicznych dostawców komponentów elektronicznych.

Projekt nie nakłada bezpośrednich obowiązków regulacyjnych na przedsiębiorców. Ich udział w programach badawczych będzie miał charakter fakultatywny i będzie następował na zasadach konkursowych, określonych w regulaminach konkursów oraz umowach o finansowanie. Projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania ani zakończenia działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

Przewiduje się pozytywne skutki gospodarcze zarówno dla dużych przedsiębiorstw, jak i sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, przede wszystkim w kolejnych latach realizacji programów badawczych.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Kwota 1 500 000 tys. zł pochodzi z wydatków już zaplanowanych w budżecie na 2026 r. w części 29 „Obrona narodowa" i podlega przeniesieniu do części 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka" w trybie przenoszenia środków na podstawie art. 40 ust. 7 ustawy o obronie Ojczyzny, na zgodne wnioski ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz Ministra Obrony Narodowej.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń:

Prognoza	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Łącznie 2026–2030**
Dochody ogółem	0	–	–	–	–	–
budżet państwa	0	–	–	–	–	–
Wydatki Funduszu Polskiej Nauki	**0***	**900,0**	**312,0**	**210,0**	**78,0**	**1 500,0**
budżet państwa – część 29	–1 500,0	–	–	–	–	–1 500,0
budżet państwa – część 28	+1 500,0	**900,0**	**312,0**	**210,0**	**78,0**	+1 500,0
Saldo ogółem	0	-900,0	-312,0	-210,0	-78,0	-1 500,0

Projektowana ustawa będzie oddziaływać na sektor finansów publicznych, w szczególności na budżet państwa, Fundusz Polskiej Nauki oraz Bank Gospodarstwa Krajowego.

Podstawowym skutkiem finansowym projektowanej regulacji będzie przeniesienie w 2026 r. wydatków budżetowych w wysokości 1 500 000 tys. zł z części 29 „Obrona narodowa” do części 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka”, z przeznaczeniem na dofinansowanie działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przeniesienie nastąpi na zgodne wnioski ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz Ministra Obrony Narodowej, w trybie określonym dla przenoszenia wydatków na podstawie art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

Środki te pochodzą z wydatków już zaplanowanych w budżecie państwa na 2026 r. Ich przeniesienie pomiędzy częściami budżetowymi nie spowoduje zwiększenia łącznych wydatków budżetu państwa w tym roku. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki przekaże środki do Funduszu Polskiej Nauki w formie wpłaty.

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w tabeli przewiduje się wykorzystanie środków w wysokości 900 mln zł w 2027 r., 312 mln zł w 2028 r., 210 mln zł w 2029 r. oraz 78 mln zł w 2030 r., co łącznie stanowi 1 500 mln zł. Kwoty te dotyczą prognozowanego wykorzystania środków Funduszu Polskiej Nauki, a nie dodatkowych wydatków budżetu państwa w poszczególnych latach.

Koszty związane z ewentualnymi usługami świadczonymi przez Bank Gospodarstwa Krajowego będą pokrywane ze środków budżetu państwa pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, w ramach limitu wydatków części 28.

Projekt przewiduje również rozszerzenie katalogu przychodów Funduszu Polskiej Nauki o środki pochodzące z wpłat z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, części dywidend i zaliczek na dywidendę należnych Skarbowi Państwa oraz środki przekazywane przez dysponentów właściwych części budżetowych wykonujących prawa z akcji lub udziałów Skarbu Państwa. Rozwiązanie to będzie skutkować zmniejszeniem dochodów budżetu państwa z wymienionych tytułów. W dokumentacji projektu nie określono kwotowych skutków tego rozwiązania w poszczególnych latach. Ich oszacowanie wymaga ustalenia wysokości środków podlegających przekazaniu na rzecz Funduszu.

Przedstawione skutki finansowe uwzględniają przeniesienie w 2026 r. wydatków budżetowych w wysokości 1 500 mln zł oraz prognozowane wykorzystanie tych środków przez Fundusz Polskiej Nauki w latach 2027–2030.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Podstawowym źródłem finansowania projektowanych rozwiązań będą środki budżetu państwa w wysokości 1 500 000 tys. zł, zaplanowane na 2026 r. w części 29 „Obrona narodowa", które zostaną przeniesione do części 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka", w trybie określonym dla przenoszenia wydatków na podstawie art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, a następnie przekazane do Funduszu Polskiej Nauki.

Przeniesienie środków pomiędzy częściami budżetowymi nie będzie wymagało pozyskania dodatkowych środków finansowych ani zwiększenia łącznych wydatków budżetu państwa w 2026 r.

Projekt przewiduje ponadto rozszerzenie katalogu przychodów Funduszu Polskiej Nauki o środki pochodzące z wpłat z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, części dywidend i zaliczek na dywidendę należnych Skarbowi Państwa oraz środki przekazywane przez dysponentów właściwych części budżetowych wykonujących prawa z akcji lub udziałów Skarbu Państwa.

Projektowana ustawa nie przewiduje obciążenia budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

- **Nie**

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

Projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania ani zakończenia działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców i nie nakłada na mikro-, małych i średnich przedsiębiorców obowiązków regulacyjnych. W konsekwencji przeprowadzenie testu MŚP nie jest wymagane; ewentualny udział MŚP w realizacji programów badawczych ma charakter fakultatywny i następuje na zasadach konkursowych.

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

Projekt nie nakłada nowych obowiązków informacyjnych na obywateli ani przedsiębiorców. Nowe obowiązki sprawozdawcze dotyczą wyłącznie podmiotów sektora finansów publicznych:
1. Obowiązek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki przedstawiania Radzie Ministrów corocznej informacji o wykorzystaniu środków pochodzących z nowych źródeł przychodów Funduszu (projektowany art. 2a ust. 4 ustawy zmienianej);
2. Obowiązek przedstawienia Radzie Ministrów, w terminie do dnia 30 czerwca 2034 r., informacji o wykorzystaniu środków przekazanych na podstawie ustawy oraz o osiągniętych celach (art. 6 projektu);
3. Obowiązek składania przez kierownika programu badawczego oświadczenia o braku konfliktu interesów (projektowany art. 5d ust. 1 ustawy zmienianej).
Wprowadzane obciążenia mają charakter wewnątrzadministracyjny i nie skutkują wzrostem obciążeń biurokratycznych dla przedsiębiorców ani obywateli.

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
BIURO EKSPERTYZ I OCENY SKUTKÓW REGULACJI

Warszawa, 3 listopada 2026 r.

BEOS-WPEiM-2706/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.357.10.2026
Data wpływu 04.XI.26r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o finansowaniu działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Dariusz Wieczorek)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2026 r. poz. 573, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Proponowana ustawa reguluje dodatkowe źródła finansowania działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Polski, obejmujących realizację strategicznie ważnych inwestycji dla bezpieczeństwa kraju (art. 1 projektu).

Projekt stanowi, że działania, o których mowa w art. 1 tego aktu, będą dofinansowywane w 2026 r. z wydatków z budżetu państwa, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny[1], z części 29 budżetu państwa „Obrona narodowa". Reguluje on upoważnienie dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do przeniesienia w określonym trybie wydatków zaplanowanych w dziale „Obrona narodowa" z części budżetu państwa 29 „Obrona narodowa" do części budżetu państwa 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka" w wysokości 1,5 mld zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie działań, o których mowa w art. 1 projektu. Minister właściwy do spraw

[1] Dz. U. z 2025 r. poz. 825, ze zm.

szkolnictwa wyższego i nauki (dalej: minister) powinien następnie przekazać przeniesione środki finansowe (w formie wpłaty) do Funduszu Polskiej Nauki (dalej: Fundusz; art. 2 projektu).

Zgodnie z proponowaną ustawą źródłem przychodu Funduszu w 2026 r. będzie również wpłata, o której mowa w art. 2 projektu, a środki z tej wpłaty powinny zostać przeznaczone na dofinansowanie działań, o których mowa w art. 1 projektu (art. 3 projektu).

Projekt przewiduje także nowelizację ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki[2] (dalej: u.w.d.n.; art. 4 projektu). Poniżej przedstawiono niektóre z proponowanych zmian.

Proponowany akt zakłada w szczególności rozszerzenie katalogu źródeł pozyskiwania środków Funduszu poprzez dodanie: wpływów z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego; środków pochodzących z wpłat z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa; środków pochodzących z części dywidend oraz zaliczek na dywidendę należnych Skarbowi Państwa z akcji lub udziałów w spółkach; środków przekazywanych przez dysponentów właściwych części budżetowych, którzy wykonują prawa z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa (zmieniany art. 2 u.w.d.n.).

W projekcie przewidziano ponadto rozszerzenie katalogu działań realizowanych ze środków Funduszu poprzez wprowadzenie możliwości finansowania: programów badawczych o charakterze strategicznym lub przełomowym ukierunkowanych na osiągnięcie nowych technologii; projektów badawczych i prac rozwojowych o wysokim poziomie ryzyka technologicznego; demonstratorów technologii oraz projektów pilotażowych służących weryfikacji nowych technologii (zmieniany art. 5 u.w.d.n.).

Proponowana ustawa wprowadza regulacje dotyczące programów badawczych (dalej: program) realizowanych ze środków Funduszu (dodawane art. 5a-5f u.w.d.n.). Programem badawczym w rozumieniu u.w.d.n. będzie wyodrębniony tematycznie zestaw projektów badawczych lub prac rozwojowych realizowanych w celu osiągnięcia przełomowego rozwiązania technologicznego. Program będzie realizowany na podstawie agendy badawczej (opracowanej przez kierownika programu), określającej jego cele technologiczne, kamienie milowe, mierzalne wskaźniki ich osiągnięcia oraz harmonogram i budżet. Proponowana ustawa określa szczegółowo tryb powołania (oraz odwołania), a także zadania kierownika programu. Minister będzie upoważniony do powołania kierownika programu spośród kandydatów wyłonionych w drodze otwartego konkursu, w tym konkursu międzynarodowego. Zadania kierownika programu będą obejmowały: opracowanie agendy badawczej programu i przedstawienie jej ministrowi; określenie zakresu tematycznego konkursów, o których mowa w art. 7 ust. 4 u.w.d.n., w ramach programu badawczego oraz kryteriów merytorycznych oceny wniosków, uwzględniających przesłanki wskazane

[2] Dz. U. z 2024 r. poz. 1554, ze zm.

w art. 7 ust. 5 u.w.d.n. [3]; formułowanie rekomendacji na rzecz podmiotu zarządzającego dotyczących projektów badawczych przeznaczonych do finansowania oraz wysokości i podziału finansowania na etapy; monitorowanie realizacji programu, przeprowadzenie oceny osiągnięcia kamieni milowych i przedstawienie podmiotowi zarządzającemu rocznego sprawozdania z realizacji programu.

Projekt przewiduje także modyfikację trybu wyboru podmiotu zarządzającego wirtualnym instytutem badawczym (zmieniany art. 7 u.w.d.n.). Zgodnie z proponowaną ustawą minister, biorąc pod uwagę obszar działalności naukowej określony zgodnie z art. 6 ust. 1 u.w.d.n.[4] oraz potencjał organizacyjny i techniczny niezbędny do realizacji zadań w zakresie zarządzania wirtualnym instytutem badawczym, wskaże podmiot zarządzający, którym może być Sieć Badawcza Łukasiewicz – PORT Polski Ośrodek Rozwoju Technologii lub podmiot wskazany przez ministra spośród podmiotów, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 i 3-6b ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce[5]. Minister będzie mógł wybrać więcej niż jeden podmiot zarządzający w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 4 u.w.d.n.[6]

Projekt zawiera przepisy przejściowe (art. 5 projektu) i końcowe (art. 6-7 projektu).

Proponowana ustawa miałaby wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy w analizie należy uwzględnić rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie ustanowienia ram dotyczących środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2021/694 (akt w sprawie czipów)[7] (dalej: rozporządzenie (UE) 2023/1781).

W art. 1 rozporządzenia (UE) 2023/1781 określono dwa ogólne cele tego aktu. Pierwszym z nich jest zapewnienie warunków niezbędnych dla konkurencyjności i zdolności innowacyjnych UE oraz zapewnienie dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych (ust. 2). Drugim celem ogólnym (o charakterze odrębnym i uzupełniającym wobec pierwszego celu) jest poprawa

---

[3] Projekt zakłada jednocześnie uchylenie ust. 4 i 5 w art. 7 u.w.d.n.

[4] Zgodnie z art. 6 ust. 1 u.w.d.n. minister, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw gospodarki, wskazuje obszar działalności naukowej, która będzie finansowana ze środków Funduszu.

[5] Dz. U. z 2026 r. poz. 1362. W art. 7 ust. 1 pkt 1 i 3-6b tej ustawy wymieniono: uczelnie, Polską Akademię Nauk (PAN), instytuty naukowe PAN, międzynarodowe instytuty naukowe, Centrum Łukasiewicz, instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz.

[6] Zgodnie z dodawanym ust. 4 w art. 6 u.w.d.n. minister będzie mógł wskazać więcej niż jeden obszar działalności naukowej, która będzie finansowana ze środków Funduszu każdorazowo w drodze odrębnego komunikatu, o którym mowa w art. 6 ust. 3 u.w.d.n.

[7] Dz. Urz. UE L 229 z 18.9.2023, s. 1; ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj.

funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez ustanowienie jednolitych unijnych ram prawnych służących zwiększeniu odporności UE i bezpieczeństwa dostaw w Unii w dziedzinie technologii półprzewodnikowych [8] (ust. 3). Na mocy rozporządzenia (UE) 2023/1781 ustanowiono ramy na rzecz wzmocnienia ekosystemu półprzewodników na poziomie Unii, w szczególności za pomocą następujących środków:

a) ustanowienia inicjatywy „Czipy dla Europy" (dalej: Inicjatywa)[9];

b) ustanowienia kryteriów uznawania i wspierania zintegrowanych zakładów produkcyjnych[10] i otwartych unijnych fabryk[11], które są obiektami pierwszymi tego rodzaju i które wspierają bezpieczeństwo dostaw i odporność unijnego ekosystemu półprzewodników;

c) ustanowienia mechanizmu koordynacji między państwami członkowskimi a Komisją na potrzeby mapowania i monitorowania unijnego sektora półprzewodników, a także zapobiegania kryzysom i reagowania na niedobory półprzewodników oraz, w stosownych przypadkach, konsultowania się z zainteresowanymi stronami z sektora półprzewodników (ust. 1).

---

[8] W rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia (UE) 2023/1781 pod pojęciem „półprzewodnik" należy rozumieć: materiał, w tym nowe materiały, pierwiastkowy albo złożony, którego przewodność elektryczną można modyfikować; lub komponent składający się z szeregu warstw materiałów półprzewodnikowych, izolacyjnych i przewodnikowych, określonych według z góry ustalonego wzorca, i przeznaczony do wykonywania ściśle określonych funkcji elektronicznych lub fotonicznych, lub obu tych funkcji.

[9] Zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) 2023/1781 Inicjatywę ustanowiono na okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021-2027. Inicjatywa otrzymała wsparcie w postaci finansowania w ramach programów „Horyzont Europa" i „Cyfrowa Europa", w szczególności w ramach celu szczegółowego nr 6 programu „Cyfrowa Europa", w maksymalnej kwocie orientacyjnej wynoszącej, odpowiednio, 1,725 mld EUR i 1,575 mld EUR. Ponadto, na podstawie art. 4 rozporządzenia (UE) 2023/1781 celem ogólnym Inicjatywy jest osiągnięcie budowania zdolności technologicznych na dużą skalę oraz wspieranie powiązanych działań w zakresie badań naukowych i innowacji w całym unijnym łańcuchu wartości półprzewodników, z myślą o umożliwieniu rozwoju i wdrażania najnowocześniejszych technologii półprzewodnikowych, technologii półprzewodnikowych nowej generacji oraz najnowocześniejszych technologii kwantowych, a także innowacji w istniejących technologiach, co wzmocni zaawansowane zdolności w zakresie projektowania, integrację systemów i potencjał produkcyjny czipów w Unii, zwiększając tym samym jej konkurencyjność.

[10] Zgodnie z art. 13 rozporządzenia (UE) 2023/1781 zintegrowane zakłady produkcyjne są obiektami pierwszymi tego rodzaju służącymi wytwarzaniu półprzewodników oraz – w stosownych przypadkach – projektowaniu, lub służącymi produkcji sprzętu lub kluczowych komponentów takiego sprzętu wykorzystywanego głównie do wytwarzania półprzewodników w Unii, które mogą integrować inne etapy łańcucha dostaw i które przyczyniają się do bezpieczeństwa dostaw i do odporności unijnego ekosystemu półprzewodników, a ponadto mogą – w stosownych przypadkach – przyczyniać się do bezpieczeństwa globalnych łańcuchów dostaw półprzewodników.

[11] Na podstawie art. 14 rozporządzenia (UE) 2023/1781 otwarte unijne fabryki są obiektami pierwszymi tego rodzaju wytwarzającymi półprzewodniki w Unii, które oferują zdolność produkcyjną przedsiębiorstwom niepowiązanym i tym samym przyczyniają się do bezpieczeństwa dostaw na rynek wewnętrzny oraz do odporności unijnego ekosystemu półprzewodników, a ponadto mogą – w stosownych przypadkach – przyczyniać się do bezpieczeństwa globalnych łańcuchów dostaw półprzewodników.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie zawiera regulacji objętych bezpośrednio przepisami rozporządzenia (UE) 2023/1781. Można stwierdzić, że proponowane rozwiązania nie są sprzeczne z tym rozporządzeniem.

4. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o finansowaniu działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:
Konrad Kuszel
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
BIURO EKSPERTYZ I OCENY SKUTKÓW REGULACJI

Warszawa, 3 listopada 2026 r.

BEOS-WPEiM-2707/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS111.020.357.9.2026
Data wpływu 04.XI.26r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o finansowaniu działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Dariusz Wieczorek) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Proponowana ustawa reguluje dodatkowe źródła finansowania działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Polski, obejmujących realizację strategicznie ważnych inwestycji dla bezpieczeństwa kraju (art. 1 projektu).

Projekt stanowi, że działania, o których mowa w art. 1 tego aktu, będą dofinansowywane w 2026 r. z wydatków z budżetu państwa, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny[1], z części 29 budżetu państwa „Obrona narodowa". Reguluje on upoważnienie dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do przeniesienia w określonym trybie wydatków zaplanowanych w dziale „Obrona narodowa" z części budżetu państwa 29 „Obrona narodowa" do części budżetu państwa 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka" w wysokości 1,5 mld zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie działań, o których mowa w art. 1 projektu. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki (dalej: minister) powinien następnie przekazać przeniesione środki finansowe (w formie wpłaty) do Funduszu Polskiej Nauki (dalej: Fundusz; art. 2 projektu).

Zgodnie z proponowaną ustawą źródłem przychodu Funduszu w 2026 r. będzie również wpłata, o której mowa w art. 2 projektu, a środki z tej wpłaty powinny zostać przeznaczone na dofinansowanie działań, o których mowa w art. 1 projektu (art. 3 projektu).

[1] Dz. U. z 2025 r. poz. 825, ze zm.

Projekt przewiduje także nowelizację ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki[2] (dalej: u.w.d.n.; art. 4 projektu). Poniżej przedstawiono niektóre z proponowanych zmian.

Proponowany akt zakłada w szczególności rozszerzenie katalogu źródeł pozyskiwania środków Funduszu poprzez dodanie: wpływów z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego; środków pochodzących z wpłat z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa; środków pochodzących z części dywidend oraz zaliczek na dywidendę należnych Skarbowi Państwa z akcji lub udziałów w spółkach; środków przekazywanych przez dysponentów właściwych części budżetowych, którzy wykonują prawa z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa (zmieniany art. 2 u.w.d.n.).

W projekcie przewidziano ponadto rozszerzenie katalogu działań realizowanych ze środków Funduszu poprzez wprowadzenie możliwości finansowania: programów badawczych o charakterze strategicznym lub przełomowym ukierunkowanych na osiągnięcie nowych technologii; projektów badawczych i prac rozwojowych o wysokim poziomie ryzyka technologicznego; demonstratorów technologii oraz projektów pilotażowych służących weryfikacji nowych technologii (zmieniany art. 5 u.w.d.n.).

Proponowana ustawa wprowadza regulacje dotyczące programów badawczych (dalej: program) realizowanych ze środków Funduszu (dodawane art. 5a-5f u.w.d.n.). Programem badawczym w rozumieniu u.w.d.n. będzie wyodrębniony tematycznie zestaw projektów badawczych lub prac rozwojowych realizowanych w celu osiągnięcia przełomowego rozwiązania technologicznego. Program będzie realizowany na podstawie agendy badawczej (opracowanej przez kierownika programu), określającej jego cele technologiczne, kamienie milowe, mierzalne wskaźniki ich osiągnięcia oraz harmonogram i budżet. Proponowana ustawa określa szczegółowo tryb powołania (oraz odwołania), a także zadania kierownika programu. Minister będzie upoważniony do powołania kierownika programu spośród kandydatów wyłonionych w drodze otwartego konkursu, w tym konkursu międzynarodowego. Zadania kierownika programu będą obejmowały: opracowanie agendy badawczej programu i przedstawienie jej ministrowi; określenie zakresu tematycznego konkursów, o których mowa w art. 7 ust. 4 u.w.d.n., w ramach programu badawczego oraz kryteriów merytorycznych oceny wniosków, uwzględniających przesłanki wskazane w art. 7 ust. 5 u.w.d.n. [3]; formułowanie rekomendacji na rzecz podmiotu zarządzającego dotyczących projektów badawczych przeznaczonych do finansowania oraz wysokości i podziału finansowania na etapy; monitorowanie realizacji programu, przeprowadzenie oceny osiągnięcia kamieni milowych i przedstawienie podmiotowi zarządzającemu rocznego sprawozdania z realizacji programu.

---

[2] Dz. U. z 2024 r. poz. 1554, ze zm.

[3] Projekt zakłada jednocześnie uchylenie ust. 4 i 5 w art. 7 u.w.d.n.

Projekt przewiduje także modyfikację trybu wyboru podmiotu zarządzającego wirtualnym instytutem badawczym (zmieniany art. 7 u.w.d.n.). Zgodnie z proponowaną ustawą minister, biorąc pod uwagę obszar działalności naukowej określony zgodnie z art. 6 ust. 1 u.w.d.n.[4] oraz potencjał organizacyjny i techniczny niezbędny do realizacji zadań w zakresie zarządzania wirtualnym instytutem badawczym, wskaże podmiot zarządzający, którym może być Sieć Badawcza Łukasiewicz – PORT Polski Ośrodek Rozwoju Technologii lub podmiot wskazany przez ministra spośród podmiotów, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 i 3-6b ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce[5]. Minister będzie mógł wybrać więcej niż jeden podmiot zarządzający w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 4 u.w.d.n.[6]

Projekt zawiera przepisy przejściowe (art. 5 projektu) i końcowe (art. 6-7 projektu).

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o finansowaniu działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji półprzewodnikowych układów scalonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:
Konrad Kuszel
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

[4] Zgodnie z art. 6 ust. 1 u.w.d.n. minister, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw gospodarki, wskazuje obszar działalności naukowej, która będzie finansowana ze środków Funduszu.

[5] Dz. U. z 2026 r. poz. 1362. W art. 7 ust. 1 pkt 1 i 3-6b tej ustawy wymieniono: uczelnie, Polską Akademię Nauk (PAN), instytuty naukowe PAN, międzynarodowe instytuty naukowe, Centrum Łukasiewicz, instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz.

[6] Zgodnie z dodawanym ust. 4 w art. 6 u.w.d.n. minister będzie mógł wskazać więcej niż jeden obszar działalności naukowej, która będzie finansowana ze środków Funduszu każdorazowo w drodze odrębnego komunikatu, o którym mowa w art. 6 ust. 3 u.w.d.n.